

# גינת אגוז

יסודות היהדות על פי הספר:

"דרך ה'" להדמח"ל



מתוך שיעורי הגאון רבי אהרן שווב שליט"א

ערוך ומעובד ביד אמן על ידי המחנכת והסופרת י. דרור





אַל גַּת אֶגֶז יִדְדִתִּי זֶה הָעוֹלָם

לְדָאוֹת בְּאִבֵּי הַנַּחַל אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

לְדָאוֹת הַפְּרָדָה הַגֶּפֶן אֵלֹהֵי בְתֵי כְּנַסִּיּוֹת וּבְתֵי מִדְּשׁוֹת

בפתח הגינה ..... 9

### **שער ראשון - להכיר את הבורא.....15**

1 / שאלה טובה..... 17

2 / רוצה לדעת יותר ..... 21

3 / להכיר את הבורא ..... 28

4 / מה התכלית?..... 33

5 / תכלית הבריאה ..... 39

6 / לבחור מבחירה ..... 51

7 / סוד הבחירה..... 57

8 / מצווה - יצירה ..... 69

### **שער שני - עולם מתוקן .....79**

1 / הממד הנכון..... 84

2 / החטא הקדמון..... 92

3 / תיקון החטא ..... 101

4 / מה תפקידי בעולמי ..... 106

5 / התיקון שעלינו לבצע ..... 116

6 / התוכנית והתוכן..... 122

7 / העולם הבא..... 128

8 / תחיית המתים ..... 134

### **שער ג - הבית היהודי.....141**

- 1 / שלשה שותפים באדם.....143
- 2 / מצוות עשה ומצוות לא תעשה.....150
- 3 / השונות - האתגר!.....155
- 4 / מן הכח אל הפועל.....162

### **שער ד' - עבודת ה'.....169**

- 1 / תכלית העמל.....171
- 2 / מקומה של האישה מול מצוות עשה שהזמן גרמן.....181
- 3 / עבודת הימים הנוראים שלנו.....185
- 4 / הקנאה.....192
- 5 / הקנאה מול השגחה פרטית.....198

### **שער ה - על שלשה עמודים העולם עומד.....207**

- 1 / על מה עומד העולם?.....209
- 2 / עיקר עבודת האישה - עמוד העבודה.....213
- 3 / עמוד התורה.....221
- 4 / אור התורה.....230
- 5 / עמוד החסד.....243
- 6 / השקעה ולא ויתור.....250
- 7 / להיות משפיע.....257



## בפתח הגינה

הבוקר הזה אמרת תודה על הזכות לבחור.

על הזכות להיות מה שאת רוצה להיות.

לא שפוטה, לא שכירה, לא כפופה לאף אחד. עצמאית.

הבוקר הזה ברכת על החופש הזה.

למה בעצם התכוונת?

על מה חשבת כאשר הודית שלא עשה אותך עבד?

אולי באמת הבנת את גודל הזכות להיות בת חורין, משוחררת, חופשית

לבחור---

יתכן.

- - -

רק שבשבת החולפת, נפגשת שוב עם המילה הזו

**עבד.**

ופתאום, הייתה למילה הזו משמעות אחרת לגמרי.

הפוכה אפילו.

פתאום מספרים לך על מישהו שהיה גאה מאוד בכינוי הזה, עבד.

האיש הזה היה משה רבינו, המנהיג שנשא על שכמו את עם ישראל

במשך ארבעים שנה וקיבל מאת הבורא את הכינוי שהיה בעיניו הכי נחשב; עבד.

מה הרגיש המנהיג הכי מפורסם בתולדות האנושות מול הכינוי הזה? הוא הרגיש שמחה גדולה. שמחה עצומה.

אף אחד חוץ ממנו לא זכה לקבל את התואר הזה מעולם.

אז מה זה עבד, בעצם? מחמאה גדולה או מציאות איומה שצריך להודות על העדרה? מה אני ואת אמורות להרגיש מול הניגודים האלו? להודות שלא עשה אותי כזה או לקנא במשה רבינו על הזכות הגדולה להיקרא כך?

הנה התשובה:

עבדות וחרות הן מושג והיפוכו, זה ברור. בכל זאת, כאשר נתבונן במהות המושג נגלה שבניגוד להנחה הראשונית, הניגוד הקיים בין שני מושגים אלו הוא אחר ושונה ממה שחשבנו.

מציאות החיים מפגישה אותנו עם מצבים שבהם חיי החרות עמוסים עמל, יגיעה, מאמץ, קושי ואפילו סבל כאשר בניגוד להם, חיים של עבדות יכולים להיות נטולי כל עול ממשי, עבודה וטירחה ובכל זאת, הם נכנסים לגדר של עבדות.

אנשי עסקים רבים מדירים שינה מעיניהם ולעיתים מגיעים למצב של אפיסת כוחות כאשר כל מה שעשו במהלך היום נעשה מבחירה ללא שום גורם מכריח, מאלץ או מחייב. הם בני חורין ובלי סתירה, עמלים יותר מעבד ממוצע.

לעומתם, הרבה מאד עבדים מעבירים את יומם בהרבה פחות עשיה ובכל זאת, הם עבדים.

הפרדוקס הזה מחייב אותנו להגיע למסקנה ברורה מאד:

מה שמגדיר את המציאות כעבדות או חרות, כסבל או כהנאה, זה לא

העמל בעצמו אלא נקודת המוצא שלו.

**כאשר אדם עמל מבחירה הוא בן חורין וכאשר הוא עמל מכפייה הוא נכנס לגדר של עבדות.**

לפיכך, כאשר אדם הוא בן חורין העשייה שלו מניבה המון סיפוק, שמחה ותחושת רוממות כשלעומתו, האדם הכבול, הכלוא, המוכרח והמכור מרגיש סובל, חסר אונים ואמלל.

**כאשר אדם בוחר בעמל מתוך חיבור רעיוני או רגשי הוא מתמלא אנרגיות ותחושות חיוביות של הגשמה, סיפוק, הצלחה וממוש. רגשות אלו מעניקים לו את הכח לעמול למעלה מכפי כוחו והרבה מעבר כאשר לעומתו אדם שעמל מכורח אינו יכול לספק לעצמו את האנרגיה הנדרשת והוא מוצא את עצמו חליש, מדוכדך ורפה כח.**

- - -

הרבה מאד אנשים סביבנו שייכים לציבור המכונה "שומר תורה ומצוות". מוסדות הלימוד, תלמודי התורה, בתי הספר, הישיבות, הסמינרים והכוללים מלאים מזן אל זן ביהודים שמשתדלים מאד לנהל את חיי היום יום שלהם לפי צו התורה.

כמה מהם עושים זאת מתוך בחירה?

כמה מהם מרגישים בני חורין?

וכמה, כמה מהם מתהלכים בעולם כשהם מרגישים מוכרחים. אולי בגלל שהם רוצים שכר, אולי בגלל שהם מפחדים מעונש? אולי בגלל שכחה כולם עושים ולא נעים להיות שונה?

אם הספר הזה אחוז כעת בידך, מן הסתם את רוצה להרגיש אחרת.

המקום הזה, שבו את עושה כי חייבים, עושה כי מפחדים, עושה כי

כולם עושים, לא נח לך.

את רוצה לחיות מבחירה, להיות עבד ד' ממקום מבין, מחובר, בוחר, לא רק בגלל שאת חייבת, אלא בגלל שאת גם מאד רוצה.

- - -

הספר "גינת אגוז" מבוסס על שיחותיו של הרב אהרון שווב על פי ספרו של הרמח"ל: דרך ד'. הרב שווב, בדרכו הייחודית מפשט בבהירות, שלב אחר שלב, את כל מה שאנו יודעות רק בערך. הנחת היסודות, שלב אחר שלב, נדבך על נדבך מאפשרת הבנה עמוקה, יסודית ומייצרת את החיבור הזה, אותו אנו מבקשות.

לא פעם אנו מוצאות את עצמנו מול שאלות פשוטות מאד שאולי דווקא בשל היותן פשוטות כל כך, אין מי שיסביר אותן ואין גם מי שישאל.

מהם החיים האלו שאנו זורמים בתוכם, אולי רק משום שנולדנו? מה אני עושה כאן בכלל ומה זה המקום הזה אליו הולך כל אדם בסוף חייו? מהו מוות? מי זאת אני? מה ההבדל בין כישרון לתכונה? מדוע אישה מצווה רק על חלק מתרי"ג מצוות? מתי ואיך הופכת מצווה ליצירה? וגם, מי נוסע על הכביש בלי לדעת לאן? איך משפיע הערך העצמי שלי על ההופעה החיצונית? למה אנשים צמאים שותים קולה ולא מים ולמה אנשים מתים משעמום?

הספר גינת אגוז יענה לך על עוד הרבה מאד שאלות ובעיקר, יעשה לך סדר.

החלוקה שלו לשערים תאפשר לך ללגום מהספר הזה טיפין טיפין. לקרא, לעכל, להבין, לחשוב ולטפס, שלב אחר שלב בהר ד'.

כל מי שיראת ד' בלבבה ושאיפות אמת ממלאות את מוחה, כל מי שמשתוקקת לראות בטוב ד' בארץ החיים, כל מי שאינה מסתפקת

במועט ורוצה מעבר, תמצא בספר הזה את אשר היא מבקשת.

בתפילה ותחינה שנזכה כולנו ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים  
את כל דברי תלמוד תורתך באהבה.

מוזמנת לטייל עימי בגינה הזו,

י. דרור





שער ראשון  
להכיר את הבורא

---



## 1 / שאלה טובה

זוכרת את עצמי, נערה בת ארבע עשרה. יושבת מול המורה,  
מקשיבה חזק.

את כל מה שהיא אומרת אני מכירה. מכירה מהגגנת טובי, מהמורה  
של כיתה א', מהמורה של כיתה ב'.

בכל זאת אני מקשיבה.

השפתיים שלי מהודקות. אני משלבת היטב את הידיים זו בזו. אני  
לא רוצה לשאול, לא רוצה להצביע.

אני מפחדת.

בסוף כולם יידעו מה עובר לי בראש.

חס וחלילה.

פעם רציתי לשאול את אבא שלי.

לשאול אותו את כל השאלות שקופצות לי לראש. ישבתי על הספה  
וחיכיתי שיבוא.

אבות יודעים הכל וילדות יכולות לשאול את האבות שלהן מה  
שהן רוצות.

ככה חשבתי.

אבל כשאבא הגיע שום מילה לא יצאה לי מהפה. הרגשתי טיפשה  
ורשעית.

מה, אני תרח? לא יודעת מי זה בורא עולם, לא מבינה מספיק מה  
זה העולם הזה שאנחנו חיים בתוכו.

ככה גדלתי. מתוסכלת. רעבה לדעת, ובעיקר, כועסת על עצמי מאד.

מאד מאד ---

- - -

אכן, אחד ממאפייני הגדילה מילדות לנערות ומנעורות לבחורות, בא  
לידי ביטוי ברצון להעמיק בתכנים ובערכים שהיו עד עתה ברורים  
ומובנים מאליהם.

הבת הבוגרת מתבוננת סביבה, רוצה להבין, להעמיק ולדרוש אודות  
העולם על כל גווניו וסודותיו הכמוסים, כאשר גם מה שהיה עד עתה  
מובן מאליה, תובע ומבקש הסבר והעמקה.

זה בסדר שאני שואלת? מהרהרת הבת המתבוננת בינה לבין עצמה.  
זה... מותר?

לעיתים, השאלה בעצמה מעוררת בנו סוג של פחד או בהלה: איך הגיעו  
אלי כאלו מן מחשבות? מה זה אומר עלי??

אולי לכן, עוד בטרם נפנה אל השאלות עצמן, נעיין רגע בסוגיית ה'שאלה'  
בעצם. מה מקומה?

## כן, אפשר שאלה!

השיח המוכר לכולנו משעורי היהדות בבית הספר ובסמינר, ומההרצאות אותן אנו שומעות מפעם לפעם, הוא שיח שמטרתו לחבר אותנו אל עולם הערכים המוכר לנו. להעמיק, לרגש, לייצב ולחזק את כל אותם הערכים עליהם גדלנו מגיל רך. השיחות אותן אנו רגילות לשמוע מתבססות על יסודות ברורים שאינם באים לידי ביטוי וחקר. ברור לכולנו מי ברא את העולם, ברור לכולנו שאדם הגיע לעולם כדי למלא את תפקידו... הכל ברור ומובן מאליו.

ובכל זאת, בשקט בשקט, בהמון חשש ובהלה, מתגנבת לעיתים 'שאלת יסוד' אל הלב, ותובעת מענה. ועוד בטרם אנו תרות אחר תשובה אנו נבהלות מעצם השאלה: זה מותר? זה בסדר? ומי בכלל יוכל לענות לי על השאלה שמציקה לי כל כך, אם אין מי שבפניו אוכל להעלות את מה שגועש בתוכי?

ובכן, כן. שאלה היא דבר לגיטימי, ויותר מכך; השאלות המתעוררות בנו מצויות בתורה. התורה מציגה את שאלות היסוד המתעוררות בנו וכמובן, נותנת גם את המענה הנכון, הברור והבהיר.

היהדות, בשונה מדתות אחרות אינה מפחדת משאלות, ואפילו מעודדת אותן. מבנה ה'הגדה' אותה אנו אומרים בצוותא בליל הסדר, בנוי על שאלות ותשובות, וחלקים לא מעטים מסדר הלילה הזה נועדו ונקבעו רק על מנת לעורר ולגרות את הילד לשאול.

כל עוד אנו שואלות ממקום כנה ואמיתי המבקש לדעת, וכל עוד אנו מקבלות את המענה הנכון ממקורות הנצח שלנו - מפי התורה הקדושה ומפי לומדיה, מוזמנות אנו לשאול!

## מה אומר על כך הרמח"ל?

הרמח"ל, רבי משה חיים לוצאטו זי"ע בדברי הפתיחה לספרו "דעת

תבונות" אומר את הדברים הבאים:

"תאותי ורצוני להתיישב [ללמוד לעומק] על קצת דברים מאותם שנאמר בהם: "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ד' הוא האלוקים אין עוד מלבדו"... שחייב כל אדם לרדוף אחרי ידיעתם ככל אשר תשיג ידו"

הרמח"ל מציין בדבריו כי הידיעה הברורה, המושגת באמצעות למידה, דרישה, ועיון מעמיק ככל האפשר, מביאה את האדם לידי בהירות שמיישבת את הדברים על הלב. הבהירות היא זו שמייצרת את החיבור הרגשי והמרגיש, לערכים אותם ידענו מאז ומקדם. אכן, ד' הוא האלוקים ואין עוד מלבדו, ואם עד היום רק אמרתי כך, היום אני גם מבינה ומרגישה.

## 2 / רוצה לדעת יותר

עוד הרצאה.

**האם יש סיכוי שהאישה הזו, העולה עכשיו על הבמה ומכחכחת בגרונה, תביא עמה בשורה מרעננת? משהו חדש שלא שמענו עד היום?**

**אני מקשיבה.** כמו שהקשבתי תמיד.

מקשיבה לסיפור על ילד אחד, עזוב רועד מקור ורעב בתוככי העיר המפותחת 'מודיעין', מסתובב בודד במרכז הקניות המרהיב, מתבונן בשפע שמציע העולם של היום לכל תאב.

התאור של הילד נוגע בי עמוק. אני מרגישה את פעימות הלב שלו, את הבדידות, את הכאב. לא יודעת למה.

רועי, כך בחרתי לקרא לו למרות שהמרצה שעל הבמה לא העניקה לו שם.

רועי משוטט בין המדפים כשלפתע הוא מבחין שיש מי שרואה אותו. גברת אחת מהעיר 'מודיעין' עילית' הסמוכה נקלעה למקום ונעצרה בפליאה מול הילד הרועד, בחוץ המטירו השמים ממטרים

נזים והחולצה הדקיקה שעל גופו לא הגנה עליו מפני הקור שחדר אל תוככי הסופר.

איפה אמא, ילד?

בבית, במיטה

ו... אתה רוצה משהו?

הילד מהנהן בראשו. לא מדבר.

אתה רוצה לבחור לך משהו?

הנהן.

נהדר, לך תבחר לך מה שאתה רוצה ואני אשלם.

הילד מזנק באחת, רץ בין המדפים, ובניגוד למה שחשבה האישוה, הוא בוחר לו אוכל של ממש. לא שוקולדים ולא חטיפים. הוא לוקח לחמניה ומעדן ומארז של עוגיות.

הלב שלה נכמר.

אולי אתה צריך גם סוודר?

הילד רוצה מאד וביחד הם ניגשים אל מחלקת הביגוד. היא בוחרת לו חולצה מחממת וגם סוודר טוב וגרבים חמות וצעף---

הילד עומד מולה ו... מתלבש. חולצה סוודר וצעף---

ויוצא מהמקום.

גם היא יוצאת משם, כעבור דקות, מתפלאת למצוא אותו שם, מחכה לה.

רצית עוד משהו?

הילד נבוך מעט אבל מיד מתעשת:

נכון את השם?

האישה עוצרת את נשימתה:

השם? לא, אני לא השם, אני הבת של השם!

בתגובה פורץ הילד בצהלה ילדותית:

אני ידעתי! אני ידעתי! אני ידעתי שאת קשורה אליו! אמא שלי כל  
היום במיטה, היא לא מדברת עם אף אחד, היא רק אומרת לעצמה  
כל הזמן: "השם תעזור לי, השם תעזור לי..."

אז את הבת שלו, כי את עוזרת!

כולן סביבי מחייכות. סיפור נאה הסיפור הזה ואפשר ללכת איתו  
לכל מיני צמתים.

רק אני מרגישה אחרת. חושבת על רוני ו...עלי.

האם אני, כן מכירה אותו? ולמה, למה מרגיש לי ש... לא. או אולי  
לא מספיק.

אני רוצה להכיר יותר. אפשר? רוצה לדעת מי הוא הבורא, ומהו  
הרעיון העומד מאחורי הבריאה של העולם המופלא הזה, שאני  
חלק ממנו, ואם אני חלק ממנו מה אני אמורה לדעת כדי לעשות  
את מה שמצופה ממני.

אני רוצה לדעת יותר ממה שאני יודעת.

אפשר?

- - -

כמה מעניין לגלות כי שאלה מרכזית זו התופסת את המחשבה והריכוז, היא השאלה שהטרידה גם את אבי האומה, אברהם אבינו.

אברם הקטן יוצא אל המרחב, סוקר במבטו את העולם המופלא שסביבו, ומבין שיש יוצר לבריאה המרתקת, עתירת הגוונים והמינים, המקיפה אותו. ההבנה שיש יוצר, מובילה אותו מייד לשאלה המרכזית: מה היה האינטרס שלו? או במילים היותר מוכרות:

### מהי תכלית הבריאה?

שאלה מרכזית זו, אכן תופסת את מירב הריכוז והמחשבה. העולם המופלא שסביבנו, תובע, בְּהִיקָף הבלתי נתפס שלו, את התשובה על כך. המגוון העצום של הברואים, הגוונים, הגיוונים, המרקמים, אין ספור מיליארדי הפריטים שסביבנו, החל מהחידק הבלתי נראה ועד גרמי השמיים ואיתני הטבע, כל אלו מחייבים את המענה הבהיר, החד, הברור, לשאלת התכלית: לשם מה נברא העולם?

### מה עוד מטריד אותנו?

במקביל לשאלה יסודית זו אודות תכלית הבריאה, מתעוררות בנו עוד שתי שאלות יסוד נוספות: מהו התפקיד שלי, כבת לעם הנבחר, בתוך כל המערכת המופלאה הזו, ומהו האופן הנכון ביותר שבו אוכל לנצל את הכלים שקיבלתי למטרת היותי כאן.

למעשה, הבסיס לשאלות הרות גורל אלו מופיעות בתוך פסוקי התורה הקדושה. התורה הקדושה מציבה אותן בפנינו כאשר היא מתארת את מצב העולם בראשיתו:

”והארץ הייתה תהו ובוהו וחשך על פני תהום”

תהו. בוהו. חשך.

התורה נוקטת בשלש מילים אלו בדווקא, על מנת לתאר את מצב העולם בראשיתו. מילים אלו אכן מבטאות בדיוק נמרץ את שלש השאלות העולות בלב כל מתבונן -

תהיה, בהיה, חשכה.

את מתבוננת על העולם המופלא שסביבך ותוהה: מי ברא את כל מה שסביבי ובשביל מה? מהי התכלית של כל הדבר המופלא הזה?? לשם מה נוצר?

הבהיה, לעומת זאת מבטאת התבוננות פנימית - בי-בתוכי. זוהי ההתבוננות של האדם בתוך תוכו. כי אכן, מעבר לתהיה על תכלית העולם שסביבנו, אנו גם בוהות אל תוכנו פנימה, ורוצות להבין: איפה אני בתמונה הזו? מה התפקיד האישי שלי בתוך כל הבריאה המופלאה הזו? לשם מה נבראתי אני ומה עלי לעשות כאן?

השאלה השלישית, אודות השימוש הנכון בכלים שקבלנו - מתבטאת במילה חשך.

## מהו חשך?

במצב של חשיכה אנחנו מסוגלים להרגיש את עצמנו ולהקשיב לעצמנו ללא שום מגבלה או מניעה. אולם, התקשורת ביננו לבין הסביבה או האנשים שסביבנו אינה אפשרית. החשך, אם כן, מונע מהאדם את היכולת להבחין בכל מה שמחוץ לו, אבל אינו מונע ממנו לחוש את עצמו. החשך ששרר בעת בריאת העולם מבטא את השאלה השלישית המתעוררת בנו:

מהם הכלים שניתנו לי לצורך מילוי תפקידי בעולם? באיזה אופן אני אמורה ליישם את המטרה שלשמה הגעתי לכאן? מהן היכולות שלי, ומהם האמצעים בהם אוכל להביא לידי מימוש את תכלית בריאתי?

## מהו תהום?

לשאלות המציפות אותנו יש שורש אחד, ממנו נובע הכל. שורש זה טמון במושג 'תהום':

“וחשך על פני תהום”

מהו תהום?

התהום הוא המקום המרוחק ביותר מהשמים. השמים הם סמל למקום השכינה. גילוי עצום ונוכחות טבעית של הבורא -

“השמים שמים לה”

והארץ? את הארץ נתן לבני אדם. בארץ הנוכחות של הבורא חסרה ובלתי גלויה. האדם הפשוט שאינו מתבונן סביבו אינו מוצא את הבורא בנקל. המשימה המוטלת על בני האדם היא לעמול כדי להפוך את הארץ לבחינה של “שמים”.

איך עושים את זה? איך מורידים את השמים לארץ? גם את התשובה לשאלה זו נוכל למצוא באותו פסוק:

“ורוח אלוקים מרחפת על פני המים”

רוחו של הבורא נמצאת ומרחפת כל הזמן על פני הארץ, כאשר התפקיד שלנו הוא לעמוד עם שתי רגליים על הארץ, לקחת את הרוח האלוקית הזו, המרחפת, ולהוריד אותנו אלינו - לארץ.

כאשר אנו מפנימים וסופגים את הרוח האלוקית הזו אלינו פנימה, אנו נותנים מענה לחסר הקיים בבריאה ומקבלים מענה לשאלות המטרידות אותנו.

לסיכום: העולם כפי שהוא, הוא עולם חסר ונעלם. מציאותו של הבורא אינה גלויה בו. כאשר המשימה המוטלת עלינו היא למצוא את התשובות, ולקבל את המענה לחסר הקיים, באמצעות רוחו של הבורא המרחפת, קיימת ונוכחת, אצל כל מי שמבקש ודורש.

## איך עושים את זה?

התהליך הוא ארוך, מורכב, אבל בהיר וברור, בנוי שלב אחר שלב, עד להבנה העמוקה, לידיעה וההכרה, שמשיבות אל הלב את הידיעות כולן.

### 3 / להכיר את הבורא

לא שוכחת את היום הזה.

בחוץ סערה הרוח וטלטלה עימה עלים וכובעים וטיפות של גשם  
שדהרו באלכסון והרטיבו הכל.

היה ערב.

בערב נמצאות אימהות בבית, במטבח. מטגנות חביתות, מביאות  
מגבת רכה וגדולה מהארון ועוטפות בה תינוקות בריח שמפו.

בערב נמצאות אימהות בבית ולא גומאות מדרכות רחבות ברחובות  
תל אביב השוממים, מחפשות את האוטובוס שיחלץ אותן מהתוהו  
הזה למקום ישוב.

הייתי עצובה.

ככה פשוט, עצובה.

הרופא אותו נסעתי לפגוש בקומה מספר עשרים ושמונה במגדל  
משרדים ענק ומסחרר, לא היה איש בשורה. לא, לא הייתי חולה.

נסעתי בשביל הילד שלי, רציתי למצוא שליח טוב לבעיה ממנה הוא סובל.

גשם וחושך ורוח, וילדים שמתקשרים כל הזמן לשאול 'איפה את?'; עושה אותנו לפעמים עצובים.  
וככה באמת הרגשתי.

הדרך אליה נקלעתי הייתה ריקה מאדם וריקה מתחנות. כבישים רחבים, מגדלים שנושקים לשמיים, ומסך של ממטרים עזים שמערבלים את הכל לעיסה אחת רטובה.

בדידות גדולה עטפה אותי, וככה הגעתי לתחנה. לא הכרתי את הקווים שעצרו בה, רציתי רק לעלות על האוטובוס הראשון שיגאל אותי מהשום מקום הזה.

עומדת בתחנה, מתעטפת באומללות ומתחפרת בה. מרחמת על עצמי מאד מאד מאד.

וכמו בכל סיפור מגיע הרגע הזה של הפתאום.

פתאום דקיק כזה, חמקמק, עדין, כזה שצריך לנשום עמוק וחזק בשביל לחוש בו.

ניחוח.

מאחורי התחנה צמח שיח.

שיח יסמין.

בחצר הבית בו גדלתי צמח שיח כזה. ליסמין יש ריח עדין, משכר. אבל בשבילי לריח הזה היה גם ריח של נוסטלגיה, של ילדות, של עבר וזיכרונות מתוקים.

נשמתי עמוק. התעטפתי בניחוח המשכר. התעטפתי בהרגשה

עמוקה מול מי שעלח לי בתוך האופל הזה רגע אחד של עונג,  
לאמר: אני כאן, איתך.

ופתאום הרגשתי רגש חזק של קירבה.

קירבה למי שזימן לי את הרגע המתוק הזה בתוך העצב והכאב  
והקור. קירבה למישהו שמכיר אותי. יודע עלי הכל, מרגיש אותי.

והיום הזה, יותר מתמיד גם אני מכירה אותו.

- - -

## מי הוא הבורא

הנושא הראשון בו נעסוק, ישיב על השאלה היסודית אודות הכרת הבורא.

## האם באמת אפשר להכיר את בורא עולם?

כדי לענות על שאלה יסודית זו, עלינו ראשית כל להבין ולהכיר את  
מגבלות התפיסה שלנו. יכולת התפיסה שלנו מצומצמת ומושתתת על  
ההשגות שלנו, כבני אדם מוגבלים. כאשר אנו מנסים להבין התרחשויות  
מסוימות, אנו מנסות "להיכנס לראש" של הדמות שמולנו, כדי לנסות  
להבין את ההתנהלות שלה. ככל שהדמות תהיה רחוקה מעולם המושגים  
שלי, כך בהתאם תהיה רמת ההשגה וההבנה שלי אותה.

בורא עולם נסתר מאיתנו. אין לנו באמת את היכולת להכיר ולהבין את  
מציאותו. האופן היחיד בו נוכל להכירו, הוא רק באמצעות החלקים  
אותם הוא גילה לנו.

הנביא ישעיהו מספר לנו על המוגבלות הזו, שאינה מאפשרת לנו להכיר  
את הבורא בעצמו -

“כי לא מחשבותיי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי.”

## מה עונה בובת התיאטרון בראיון?

עם סיום ההופעה של הצגת תיאטרון מרתקת, ניגשנו אל הבובה. היא תפקדה כל כך יפה, ואנו מעוניינות לשמוע ממנה כמה מילים על מאחורי הקלעים. ברור לנו שהביצועים המרשימים אותם הציגה לראווה, הן פרי כשרונו של המפעיל המוכשר העומד מאחור, ומניע אותה כרצונו. בהנחה שהבובה מבינה את השיח שלנו, וגם יודעת להשיב, הראיון מתחיל:

- “מה את יודעת על המפעיל המוכשר, העומד מאחורי ההצגה הגדולה?”

הבובה חושבת מעט ועונה:

“אני יודעת שהוא ניחן בזריזות ידיים, שכן, הוא מצליח להפעיל את ידי ורגלי, ותוך כדי להניע גם את שפתי... אני יודעת גם שיש לו חוש הומור, לפי הטקסט שהוא יצר, וקולות ההנאה שהקהל משמיע...”

- “ומה את יודעת על גובה השכר שלו?”

כאן הבובה שלנו שותקת. אין לה שמץ של מושג אודות הסכמי השכר שלו. אין לה גם מושג אודות התחביבים שלו, עיסוקיו או תחומי ההתעניינות הנוספים שלו.

הבובה מכירה את כל אותם חלקים שבהם גילה המפעיל את עצמו באמצעות הביצועים שלו בשטח.

בדומה לכך, ההיכרות שלנו עם בורא עולם, היא היכרות שמתבססת על כל אותם החלקים הגלויים בפנינו:

האילן הפורח מספר לנו שבורא עולם יכול לברוא אילנות. הגשם היורד על העולם, מגלה לנו על יכולתו של הבורא להוריד לנו גשם. הבריאה מגלה לנו את מציאותו, ומאפשרת לנו להכיר את אותם החלקים הגלויים בפנינו, באמצעות התבוננות בנפלאותיה ובכל חלק מחלקיה. הבריאה

מעידה על יוצרה, ומגלה לנו את מציאותו המוכרחת של הבורא. כך בדיוק גילה אבי האומה את הבורא.

### השאלה המתפרצת; המסקנה המתבקשת:

השאלה העולה והפורצת מול גילוי מציאותו של הבורא היא: מי ברא את הבורא?

כאשר ראה אברם אבינו את השמש וחשב שאולי היא הכח העליון הפלאי, הבין, עם שקיעתה, שבוודאי מוכרח להיות מי שיצר גם אותה. מחשבות אלו הביאו אותו למסקנה היסודית, לפיה יש בורא ראשון שלא תלוי באף אחד. כי אילו יש בורא לבורא, עלינו למצוא אותו ולדון ברצונו, מדוע הוא ברא את העולם.

חייב להיות שיש בורא ראשון ויחיד שאינו בגדר נברא, כמו שאר הברואים, בורא שהוא בגדר היה הווה ויהיה, בלי ראשית ובלי תכלית.

אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא!